ΨΗΦΙΣΜΑ (ΕΕ) 2020/1915 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

της 14ης Μαΐου 2020

με τις παρατηρήσεις που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της απόφασης σχετικά με την απαλλαγή όσον αφορά την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής κοινής επιχείρησης για τον ITER και την ανάπτυξη της ενέργειας από τη σύντηξη για το οικονομικό έτος 2018

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ,

— έχοντας υπόψη την απόφασή του σχετικά με την απαλλαγή όσον αφορά την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής κοινής επιχείρησης για τον ITER και την ανάπτυξη της ενέργειας από τη σύντηξη για το οικονομικό έτος 2018,

— έχοντας υπόψη το άρθρο 100 και το παράρτημα V του Κανονισμού του,

— έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Ελέγχου του Προϋπολογισμού (A9-0049/2020),

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ευρωπαϊκή κοινή επιχείρηση για τον ITER και την ανάπτυξη της ενέργειας από τη σύντηξη («η κοινή επιχείρηση») συστάθηκε τον Μάρτιο του 2007 για περίοδο 35 ετών με την απόφαση 2007/198/Ευρατόμ του Συμβουλίου [1]·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα μέλη της κοινής επιχείρησης είναι η Ευρατόμ, εκπροσωπούμενη από την Επιτροπή, τα κράτη μέλη της Ευρατόμ, και τρίτες χώρες που έχουν συνάψει συμφωνία συνεργασίας με την Ευρατόμ στον τομέα της ελεγχόμενης πυρηνικής σύντηξης·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι στόχοι της κοινής επιχείρησης είναι να παράσχει τη συνεισφορά της Ένωσης στο διεθνές έργο ITER για την παραγωγή ενέργειας από σύντηξη, να εφαρμόσει την συμφωνία ευρύτερης θεώρησης μεταξύ Ευρατόμ και Ιαπωνίας, και να προβεί σε προετοιμασίες για την κατασκευή ενός αντιδραστήρα σύντηξης για σκοπούς επίδειξης·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κοινή επιχείρηση άρχισε να λειτουργεί αυτόνομα τον Μάρτιο του 2008·

Γενικές παρατηρήσεις

1. επισημαίνει ότι στην έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς της κοινής επιχείρησης για το οικονομικό έτος 2018 («η έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου») διαπιστώνεται ότι οι ετήσιοι λογαριασμοί παρέχουν ακριβοδίκαιη εικόνα, από κάθε ουσιώδη πλευρά, της οικονομικής κατάστασης της κοινής επιχείρησης την 31η Δεκεμβρίου 2018 και των αποτελεσμάτων των πράξεών της, των ταμειακών ροών της και των μεταβολών του καθαρού ενεργητικού της για το οικονομικό έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό της και τους λογιστικούς κανόνες που ενέκρινε ο υπόλογος της Επιτροπής·

2. αναγνωρίζει το γεγονός ότι οι πράξεις στις οποίες βασίζονται οι ετήσιοι λογαριασμοί της κοινής επιχείρησης για το οικονομικό έτος 2018 είναι, από κάθε ουσιώδη πλευρά, νόμιμες και κανονικές·

3. τονίζει το γεγονός ότι η κοινή επιχείρηση επανυπολόγισε την εισφορά της στο στάδιο κατασκευής του έργου σε 12 000 000 000 EUR, από 6 600 000 000 EUR που είχαν εγκριθεί από το Συμβούλιο της ΕΕ το 2010· επισημαίνει ότι το νέο ποσό δεν περιλαμβάνει περιθώριο για απρόβλεπτα μολονότι, σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής, θα ήταν σκόπιμο να περιληφθεί περιθώριο για απρόβλεπτα 24 μηνών από πλευράς χρονοδιαγράμματος και 10 έως 20 % από πλευράς προϋπολογισμού·

4. επισημαίνει ότι, τον Νοέμβριο του 2016, το συμβούλιο του οργανισμού ITER («το συμβούλιο του ITER») ενέκρινε νέα βάση αναφοράς του έργου ITER· επισημαίνει ότι η νέα βάση αναφοράς του ITER εκτιμά ότι θα επιτευχθεί «πρώτο πλάσμα» και θα ξεκινήσει το στάδιο λειτουργίας το 2025 και θα ολοκληρωθεί το στάδιο κατασκευής το 2035, αλλά παρατηρεί ότι η προηγούμενη βάση αναφοράς του 2010 εκτιμούσε ότι θα ολοκληρωνόταν το στάδιο κατασκευής το 2020· επισημαίνει, ωστόσο, ότι η νέα βάση αναφοράς θεωρείται η συντομότερη δυνατή από τεχνικής άποψης·

5. επισημαίνει ότι, τον Μάρτιο του 2017, το Ηνωμένο Βασίλειο γνωστοποίησε στο Συμβούλιο την απόφασή του να αποχωρήσει από την Ένωση και από την Ευρατόμ· επισημαίνει με ανησυχία ότι αυτό μπορεί να έχει συνέπειες για τις δραστηριότητες της κοινής επιχείρησης και του έργου ITER μετά το 2020·

[1] Απόφαση 2007/198/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 27ης Μαρτίου 2007, περί ιδρύσεως της ευρωπαϊκής κοινής επιχείρησης για τον ITER και την ανάπτυξη της πυρηνικής σύντηξης και περί παραχωρήσεως προνομίων σε αυτήν (ΕΕ L 90 της 30.3.2007, σ. 58).

6. επικροτεί το γεγονός ότι, τον Απρίλιο του 2018, το Συμβούλιο ανέθεσε στην Επιτροπή να εγκρίνει τη νέα βάση αναφοράς του ITER εξ ονόματος της Ευρατόμ και επιβεβαίωσε τη δέσμευση για διάθεση πόρων εντός των ορίων του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ), με την επιφύλαξη τυχόν μεταγενέστερων διαπραγματεύσεων για το ΠΔΠ, οι οποίες θα καθορίσουν τις λεπτομέρειες της μελλοντικής χρηματοδότησης [2]·

7. υπογραμμίζει ότι, πέραν του σταδίου κατασκευής, η κοινή επιχείρηση πρέπει να καταβάλει εισφορά για το επιχειρησιακό στάδιο του ITER μετά το 2035, καθώς και για τα ακόλουθα στάδια απενεργοποίησης και παροπλισμού του ITER· λαμβάνει υπό σημείωση το γεγονός ότι η εισφορά για τα στάδια απενεργοποίησης και παροπλισμού εκτιμήθηκε σε 95 540 000 EUR και 180 200 000 EUR αντίστοιχα· σημειώνει ότι το έργο ITER θα συνεχίσει να λειτουργεί έως το 2042, ημερομηνία λήξης της συμφωνίας ITER, και ότι Ένωση θα συνεχίσει να συνεισφέρει έως τότε στις δαπάνες του ITER· επισημαίνει ότι οι πρόσθετες αυτές δαπάνες περιλαμβάνουν το τελευταίο έτος των εισφορών σε χρήμα για τα στάδια λειτουργίας και παροπλισμού, και το πλήρες κόστος του σταδίου απενεργοποίησης·

8. επισημαίνει ότι εξακολουθεί να υπάρχει κίνδυνος περαιτέρω αυξήσεων του κόστους και καθυστερήσεων στην υλοποίηση του έργου σε σύγκριση με την τρέχουσα εγκεκριμένη βάση αναφοράς, μολονότι έχουν ληφθεί θετικά μέτρα ώστε να βελτιωθεί η διαχείριση και ο έλεγχος της συνεισφοράς της κοινής επιχείρησης στο στάδιο κατασκευής του έργου· καλεί την κοινή επιχείρηση να μην υπερβεί την τρέχουσα εγκεκριμένη βάση αναφοράς για το συνολικό κόστος του έργου·

9. επισημαίνει ότι η αποτελεσματική επικοινωνία αποτελεί ουσιαστική συνιστώσα των επιτυχημένων ενωσιακά χρηματοδοτούμενων έργων· θεωρεί ότι είναι σημαντικό να αυξηθεί η προβολή των επιτευγμάτων της κοινής επιχείρησης και να διαδοθούν πληροφορίες σχετικά με την προστιθέμενη αξία τους· καλεί την κοινή επιχείρηση να εφαρμόσει μια προορατική επικοινωνιακή πολιτική για τη διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνάς της στο ευρύ κοινό, π.χ. κάνοντας χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ή άλλων μέσων ενημέρωσης, ώστε να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τον αντίκτυπο της στήριξης της Ένωσης, με ιδιαίτερη έμφαση στη διείσδυση στην αγορά·

10. καλεί το Ελεγκτικό Συνέδριο να αξιολογήσει την ορθότητα και την αξιοπιστία της μεθοδολογίας για τον υπολογισμό και την αποτίμηση των εισφορών σε είδος·

Δημοσιονομική και χρηματοοικονομική διαχείριση

11. επισημαίνει ότι ο οριστικός προϋπολογισμός για το 2018 που ήταν διαθέσιμος προς εκτέλεση περιλάμβανε πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων ύψους 706 230 231 EUR και πιστώσεις πληρωμών ύψους 847 366 988 EUR· επισημαίνει ότι τα ποσοστά εκτέλεσης των πιστώσεων αναλήψεων υποχρεώσεων και των πιστώσεων πληρωμών ανήλθαν σε 98,4 % και 96,1 % αντίστοιχα (σε σύγκριση με 99,9 % και 96,3% το 2017)·

12. επισημαίνει ότι, λόγω αδυναμιών της διαδικασίας δημοσιονομικού προγραμματισμού το 2017, οι πιστώσεις πληρωμών που απαιτήθηκαν για το 2017 και το 2018 υπερέβησαν τις πιστώσεις πληρωμών που είχαν εγγραφεί στον αρχικό προϋπολογισμό· παρατηρεί ότι οι πρόσθετες πιστώσεις πληρωμών που χρειάστηκε η κοινή επιχείρηση ανήλθαν σε 160 700 000 EUR, ήτοι 25 % πάνω από τον αρχικό προϋπολογισμό· λαμβάνει υπό σημείωση την απάντηση της κοινής επιχείρησης, όπου εκφράζεται η ευγνωμοσύνη της κοινής επιχείρησης προς την Ευρατόμ για την πρόσθετη συνεισφορά στον προϋπολογισμό του 2018 και αναφέρεται ότι η έλλειψη πιστώσεων πληρωμών δεν θα είχε κανέναν αντίκτυπο ούτε θα συνεπαγόταν κίνδυνο, δεδομένου ότι είχε προκαταβληθεί στον οργανισμό ITER εισφορά σε χρήμα για το 2019 ύψους 137 000 000 EUR· επισημαίνει ότι το σύστημα πρόβλεψης των πληρωμών έχει επανασχεδιαστεί πλήρως και έχει ενσωματωθεί στο νέο εργαλείο δημοσιονομικής διαχείρισης, πράγμα που, σε συνδυασμό με τη νέα οργανωτική δομή, διασφαλίζει τον ορθό δημοσιονομικό σχεδιασμό και έχει ήδη χρησιμοποιηθεί για τον προσδιορισμό των εσόδων του προϋπολογισμού του 2019·

13. επικροτεί το γεγονός ότι από το ποσό των 706 200 000 EUR που ήταν διαθέσιμο για πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων, το 98,4 % εκτελέστηκε μέσω άμεσων επιμέρους αναλήψεων υποχρεώσεων (σε σύγκριση με 96,5 % το 2017)·

14. επισημαίνει ότι το 2018 το υπόλοιπο της εκτέλεσης του προϋπολογισμού ανήλθε σε 1 316 734 EUR (σε σύγκριση με 17 236 192 EUR το 2017)·

[2] Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης 7881/18, της 12ης Απριλίου 2018.

15. παρατηρεί ότι το 2018 η κοινή επιχείρηση εκτέλεσε πληρωμή τακτοποίησης, με τη μεταφορά 1 000 000 EUR από τον διοικητικό προϋπολογισμό στον επιχειρησιακό προϋπολογισμό, για εγκεκριμένες και επαληθευμένες πληρωμές για δαπάνες συνδεόμενες με υπηρεσιακά ταξίδια υπαλλήλων· επισημαίνει, ωστόσο, ότι κατά την πληρωμή τακτοποίησης δεν τηρήθηκε η δημοσιονομική αρχή της ειδικότητας· λαμβάνει υπό σημείωση την απάντηση της κοινής επιχείρησης, όπου θεωρείται ότι η πληρωμή τακτοποίησης, η οποία εκτελέστηκε για συνολικό ποσό και αδιαφοροποίητες θέσεις, δεν ήταν η βέλτιστη λύση για τη μεταφορά δαπανών, δεδομένου ότι κρίνεται αδιαφανής· αναμένει, ωστόσο, ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο θα επιβεβαιώσει, στην ετήσια έκθεσή του για το 2019, τις βελτιώσεις που επιτεύχθηκαν από την εμπορική υπηρεσία της κοινής επιχείρησης κατά τη διάρκεια του 2019·

16. επισημαίνει ότι το 2018 η κοινή επιχείρηση υλοποίησε έξι από τα ορόσημα που είχαν ορίσει το συμβούλιο και το διοικητικό συμβούλιο του ITER για το εν λόγω έτος, με δείκτη προγραμματισμένων επιδόσεων ύψους 93 % (σε σύγκριση με 91 % το 2017, 70 % το 2016 και 75 % το 2015)· επισημαίνει, επιπλέον, ότι ο οργανισμός ITER ανακοίνωσε τον Δεκέμβριο του 2018 ότι είχε ολοκληρωθεί το 60 % του συνόλου των κατασκευαστικών εργασιών για την επίτευξη του σταδίου του πρώτου πλάσματος με ορίζοντα το 2025 (σε σύγκριση με 50 % το 2017)·

Επιδόσεις

17. επισημαίνει ότι, σύμφωνα με την έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η απόφαση του διευθυντή να αλλάξει τον τόπο απασχόλησης ενός νεοπροσληφθέντος ανώτερου διοικητικού στελέχους από τη Βαρκελώνη στο Cadarache δεν τεκμηριώνεται επαρκώς ώστε να δικαιολογεί την πρόσθετη μισθολογική δαπάνη που οφείλεται στον διαφορετικό διορθωτικό συντελεστή· επικροτεί το γεγονός ότι, στην απάντησή της, η κοινή επιχείρηση αναγνωρίζει ότι η αλλαγή του τόπου απασχόλησης δεν τεκμηριώθηκε επαρκώς, δεδομένου ότι η απόφαση εναπόκειτο στην αρμόδια για τους διορισμούς αρχή· παρατηρεί ότι η κοινή επιχείρηση βρισκόταν αντιμέτωπη με ορισμένους κινδύνους όσον αφορά ένα έργο για πηνία πολοειδούς πεδίου, οι οποίοι απαιτούσαν την προσοχή ανώτατου διοικητικού στελέχους· επισημαίνει ότι, ως εκ τούτου, ο διευθυντής αποφάσισε να ζητήσει από τον υποψήφιο να αναλάβει αμέσως καθήκοντα στο Cadarache, ώστε να επικεντρωθεί πλήρως στην αντιμετώπιση της κρίσης του πολοειδούς πεδίου·

18. επισημαίνει με ικανοποίηση ότι, με βάση την πρόταση της ειδικής ομάδας, η κοινή επιχείρηση εφαρμόζει το σύστημα διαχείρισης δεδουλευμένης αξίας, αντί του συστήματος πιστωτικών μορίων του ITER, για να παρακολουθεί την πρόοδο του έργου, και πλέον υποβάλλει τακτικά τα αποτελέσματα·

19. επισημαίνει την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την κατασκευή του ITER για την ολοκλήρωση της τεράστιας βιολογικής θωράκισης που περιβάλλει το σκάμμα Τόκαμακ, καθώς και την ολοκλήρωση των πρώτων κατασκευαστικών στοιχείων του συγκροτήματος Τόκαμακ·

Πρόληψη και διαχείριση συγκρούσεων συμφερόντων και διαφάνεια

20. επισημαίνει ότι το 2017 το διοικητικό συμβούλιο της κοινής επιχείρησης συνέχισε να εφαρμόζει το τμήμα της στρατηγικής για την καταπολέμηση της απάτης που αφορά τις δημόσιες συμβάσεις· επισημαίνει ότι η κοινή επιχείρηση ενέκρινε κατάλογο ελέγχου με βάση τους δικούς της δείκτες κινδύνου απάτης (δηλαδή τις κόκκινες σημαίες), οι οποίοι θεωρούνται προϋπόθεση για την ανάπτυξη του εργαλείου ΤΠ για την καταπολέμηση της απάτης και τους οποίους είχε αναπτύξει εσωτερικά· αναγνωρίζει ότι ο υπεύθυνος για την καταπολέμηση της απάτης και για θέματα δεοντολογίας συνέχισε να συντονίζει, σε στενή συνεργασία με όλες τις αντίστοιχες μονάδες, την εφαρμογή της στρατηγικής της κοινής επιχείρησης για την καταπολέμηση της απάτης, και επισημαίνει με ικανοποίηση ότι στα τέλη του 2018 ομάδα εργασίας συνέχισε την ανάπτυξη της στρατηγικής για την καταπολέμηση της απάτης·

Προσωπικό και προσλήψεις

21. επισημαίνει ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο διαπίστωσε σημαντικές ελλείψεις όσον αφορά την πρόσληψη βασικών διοικητικών στελεχών· λαμβάνει υπό σημείωση το γεγονός ότι, σύμφωνα με την απάντηση της κοινής επιχείρησης, σε συνέχεια της διαπίστωσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου και με χρήση της μεθοδολογίας Έξι Σίγμα (6σ) για την ανάλυση, τον προσδιορισμό και την υλοποίηση των βελτιώσεων, η κοινή επιχείρηση ενίσχυσε την αξιοπιστία της διαδικασίας επιλογής της και τα πρόσθετα εν εξελίξει μέτρα· καλεί την κοινή επιχείρηση να αποφύγει παρατυπίες και ελλείψεις στο μέλλον·

22. επισημαίνει ότι στο τέλος του 2018 ο πίνακας προσωπικού της κοινής επιχείρησης περιλάμβανε 162 γυναίκες και 284 άνδρες, και ότι η πλειονότητα των θέσεων σε τρεις από τις πέντε κατηγορίες υπαλλήλων καταλαμβανόταν από άνδρες, ενώ υπερέβαινε το 50 % ο αριθμός των θέσεων βοηθών –είτε συμβασιούχων είτε μόνιμων υπαλλήλων– που καταλαμβάνονταν από γυναίκες· επισημαίνει ακόμη ότι στο προσωπικό της κοινής επιχείρησης εκπροσωπούνται 22 κράτη μέλη, ότι τα περισσότερα μέλη του προσωπικού προέρχονται από τρία κράτη μέλη, και ότι τέσσερα ακόμη κράτη μέλη εκπροσωπούνται το καθένα από ένα μόνο μέλος του προσωπικού· καλεί επιτακτικά την κοινή επιχείρηση να επιδιώξει την ισορροπημένη γεωγραφική εκπροσώπηση, αλλά αναγνωρίζει ότι αυτό εξαρτάται από τους υποψηφίους για κενές θέσεις και από όσους απαντούν στις προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος·

Εσωτερικός έλεγχος

23. επισημαίνει ότι η κοινή επιχείρηση δεν δίνει συστηματικά συνέχεια στις δηλώσεις συμφερόντων των ανώτερων διοικητικών στελεχών της· επισημαίνει με ικανοποίηση ότι η κοινή επιχείρηση εκπόνησε και εφάρμοσε ορισμένα έγγραφα σχετικά με τη διαχείριση της γενικής δήλωσης συμφερόντων όλων των διοικητικών στελεχών, σύμφωνα με το άρθρο 13 των κανόνων της κοινής επιχείρησης που αφορούν τη σύγκρουση συμφερόντων· παρατηρεί επίσης ότι, τον Ιανουάριο του 2019, ο αρμόδιος για θέματα δεοντολογίας προέβη σε παρουσίαση επί του θέματος ενώπιον όλων των διοικητικών στελεχών·

24. παρατηρεί ότι, στις 25 Ιανουαρίου 2018, το Γενικό Δικαστήριο εξέδωσε την απόφασή του με την οποία ακύρωσε τα αποτελέσματα της διαδικασίας επιλογής, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων για την πρόσληψη επιτυχόντων από τους σχετικούς πίνακες της διαδικασίας επιλογής· επισημαίνει ότι, παρόλο που η γνώμη του γενικού εισαγγελέα της 29ης Ιανουαρίου 2019 αφενός υποστήριξε την έφεση που άσκησε η κοινή επιχείρηση στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Δικαστήριο) τον Απρίλιο του 2018 και αφετέρου πρότεινε στο Δικαστήριο να αναιρέσει την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου όσον αφορά την ακύρωση των αποφάσεων για τον διορισμό επιτυχόντων, αλλά όχι του καταλόγου επιτυχόντων, το Δικαστήριο επικύρωσε την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου ([3])· καλεί την κοινή επιχείρηση να συμμορφωθεί με τους κανόνες της διαδικασίας επιλογής, προκειμένου να αποφευχθούν μελλοντικές δικαστικές διαφορές·

25. επισημαίνει ότι οι ελλείψεις στις στρατηγικές εσωτερικής επικοινωνίας δεν διασφάλισαν τη διάχυση, εντός του οργανισμού, των κατάλληλων πληροφοριών σχετικά με το εκτιμώμενο κόστος –ύψους 85 200 000 EUR– του σταδίου παροπλισμού, με αποτέλεσμα να μην κοινοποιήσει η κοινή επιχείρηση καμία πρόβλεψη για την υποχρέωση αυτή στους λογαριασμούς των προηγούμενων ετών· επικροτεί, ωστόσο, την απάντηση της κοινής επιχείρησης, σύμφωνα με την οποία έχουν ήδη ληφθεί δύο μέτρα για να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις, τυχόν σχετικές πληροφορίες διαβιβάζονται από την ανώτερη διοίκηση στον υπόλογο και, τον Μάιο του 2019, επικαιροποιήθηκε η εσωτερική διαδικασία PM-76 για την ετήσια λογιστική έναρξη/λήξη του οικονομικού έτους·

Επιχειρησιακές συμβάσεις και επιχορηγήσεις

26. επισημαίνει ότι το 2018 δρομολογήθηκαν 55 διαδικασίες σύναψης επιχειρησιακών συμβάσεων και υπογράφηκαν 69 επιχειρησιακές συμβάσεις, ενώ δρομολογήθηκε μία διαδικασία επιχορήγησης και υπογράφηκαν δύο.

([3]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Μαΐου 2019, Ευρωπαϊκή κοινή επιχείρηση για τον ITER και την ανάπτυξη της πυρηνικής σύντηξης κατά Yosu Galocha, C-243/18 P, ECLI:EU:C:2019:378.